

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

HISTORISCH OVERZICHT EN STAATSINRICHTING VANAF 1848

Nederland (1848-1914)

1 A

2 **maximumscore 2**

- kiesrecht: censuskiesrecht 1
- Uit het antwoord moet blijken dat een andere voorwaarde was dat alleen mannen mochten stemmen. 1

3 **maximumscore 2**

- Van Houten: recht van initiatief 1
- andere Tweede Kamerleden: recht van amendement 1

4 **maximumscore 1**

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- De Kinderwet gold niet voor kinderen van twaalf jaar en ouder.
- De Kinderwet gold niet voor arbeid op het land/in het huishouden/in de huisnijverheid.
- De Kinderwet voorzag niet in controle op de naleving van de wet / ouders bleven hun kinderen naar de fabrieken sturen.

5 B

6 D

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

De Eerste Wereldoorlog (1914-1918)

- 7 **maximumscore 2**
- militarisme (of een omschrijving daarvan) 1
 - nationalisme (of een omschrijving daarvan) 1

- 8 **maximumscore 2**
- land: België 1
 - maatregel: Uit het antwoord moet blijken dat het om (de aanleg van) de Dodendraad gaat. 1

- 9 **maximumscore 1**
de Geallieerden en de Centralen

Opmerking

Alleen als beide antwoorden juist zijn, wordt 1 scorepunt toegekend.

- 10 **maximumscore 1**
Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:
- Er is na de oorlog in Europa geen plaats voor Duitsland en Oostenrijk-Hongarije / de Geallieerden nemen het grondgebied van Duitsland en Oostenrijk-Hongarije in.
 - De Geallieerden gaan de oorlog winnen.

11 **C**

- 12 **maximumscore 2**
Voorbeeld van een juist antwoord is:
- onderdeel: (de invoering van) het algemeen (mannen)kiesrecht 1
 - Uit het antwoord moet blijken dat arbeiders / armen in 1917 kiesrecht kregen (en de SDAP voor deze groep opkwam en dus meer stemmen verwachtte). 1

Opmerking

Bij de tweede deelvraag mag voor het antwoord dat alle mannen kiesrecht kregen geen scorepunt worden toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Het Interbellum (1918-1939)

- 13 maximumscore 2**
- De bepaling uit het Verdrag van Versailles is demilitarisatie / dat Duitsland nog maar een klein (beroeps)leger mocht hebben / Duitsland niet meer dan 100.000 soldaten mocht hebben. 1
 - Uit het antwoord moet blijken dat Duitsland zich niet aan de bepaling hield, omdat het aantal (getrainde) soldaten dat ingezet kon worden, (veel) groter was dan volgens het Verdrag van Versailles was toegestaan. 1
- Opmerking*
Alleen als het antwoord op de tweede deelvraag ingaat op de demilitarisatie, mag het tweede scorepunt worden toegekend.
- 14 maximumscore 1**
de Volkenbond
- 15 maximumscore 1**
de Dolkstootlegende
- 16 A**
- 17 maximumscore 2**
- (nummer) 2 (= persoonsverheerlijking) 1
 - (nummer) 3 (= propaganda) 1
- 18 maximumscore 2**
- gebeurtenis in 1917: de Russische Revolutie / het aan de macht komen van Lenin/de communisten 1
 - ontwikkeling in 1934: Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om het industrialiseren van de Sovjet-Unie. 1
- 19 maximumscore 2**
Voorbeeld van een juist antwoord is:
- kenmerk van beide stromingen: totalitaire staat / dictatuur / nationalisme 1
 - kenmerk van het nationaal-socialisme: antisemitisme/rassenleer 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De mening van veel Britten over de afspraak met Hitler was positief, omdat zij dachten dat er nu geen oorlog met Duitsland zou komen. 1
- De mening van sommige andere Britten over de afspraak met Hitler was negatief, omdat zij dachten dat Hitler zich niet aan de afspraak zou houden / zij vonden dat de minister-president van Groot-Brittannië Hitler te veel zijn zin had gegeven / dat Hitler een dictator was (waar je geen afspraken mee moest maken) / dat Groot-Brittannië Tsjecho-Slowakije in de steek had gelaten. 1

Opmerking

Bij de tweede deelvraag mag voor het antwoord dat in 1939 de Tweede Wereldoorlog uitbrak / Duitsland Polen binnenviel / Groot-Brittannië Duitsland de oorlog verklaarde, geen scorepunt worden toegekend.

21 maximumscore 1

(Reichs)kristallnacht / Novemberpogrom

22 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

In Duitsland is in 1938 geen sprake van een rechtsstaat, want de politie grijpt niet in / beschermt de Joden niet / want de minister geeft pas 's avonds het sein om op te houden / zorgt er niet voor dat er snel een einde komt aan de verwoestingen.

Opmerking

Alleen als na 'geen' een juiste verklaring volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

23 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Hitler en Stalin vertrouwden elkaar niet, want beiden houden een pistool achter hun rug (waaruit blijkt dat ze de ander wilden aanvallen / dachten dat ze door de ander aangevallen konden worden).

Opmerking

Alleen als na 'niet' een juiste verklaring volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Heim ins Reich hield de politiek in die erop gericht was om alle Duitsers in één land / een groot Duitsland te laten wonen. 1
- Andere landen zagen Heim ins Reich als een bedreiging, omdat Duitsland gebieden van andere landen wilde veroveren waar Duitsers woonden / omdat Duitsland oorlog moest voeren om dat doel te bereiken / omdat Duitsland groter en machtiger werd / omdat Duitsland zich niet hield aan het Verdrag van Versailles. 1

25 B

26 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het hier gaat om artikel 1 uit de Nederlandse Grondwet / het discriminatieverbod.

27 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De tekening kon in 1943 niet gepubliceerd worden, omdat Hitler en Mussert belachelijk gemaakt worden / omdat er kritiek wordt gegeven op Mussert/Hitler/het nationaal-socialisme (en anti-Duitse publicaties zoals deze tekening niet waren toegestaan door de Duitse bezetter) / omdat de SDAP verboden was.

28 maximumscore 1

NSB

29 maximumscore 1

In beschrijving 1 is de razzia gericht tegen: a (= Joden).

In beschrijving 2 is de razzia gericht tegen: b (= mannen die geschikt waren voor de gedwongen tewerkstelling).

Opmerking

Alleen als beide antwoorden juist zijn, wordt 1 scorepunt toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
30	A	
31	C	
32	maximumscore 1 Holocaust / Shoah	
33	C	
34	maximumscore 1 Voorbeeld van een juist antwoord is: De Geallieerden wilden dat de Duitse soldaten zich zouden overgeven / de strijd zouden staken / zouden gaan denken dat verder doorvechten zinloos was / dat de Geallieerden sterker waren dan de Duitsers.	

Door de tijd heen

- 35 **maximumscore 2**
Eerst 5, dan 3, daarna 1, vervolgens 2 en ten slotte 4.

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

Europa en de wereld (1945-1989)

- 36 C

- 37 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- internationale organisatie: Verenigde Naties / VN 1
- buitenlands optreden van Nederland: de Nederlandse koloniale oorlog in Indonesië / de 'politioenele acties' 1

- 38 **maximumscore 1**

feminisme

Opmerking

Voor een omschrijving van feminisme of het noemen van de Tweede Feministische Golf mag geen scorepunt worden toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

39 maximumscore 2

zin 1: de Praagse Lente
 zin 2: het Warschaupact
 zin 3: het IJzeren Gordijn

indien drie antwoorden juist 2
 indien twee antwoorden juist 1
 indien minder dan twee antwoorden juist 0

40 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- verschijnsel: amerikanisering
 voorbeeld: fastfoodrestaurants / Amerikaanse kleding (jeans) / Amerikaanse films en televisieseries / Amerikaanse uitdrukkingen
- verschijnsel: jongerencultuur
 voorbeeld: hippies/nozems/provo's / radio- en televisiezenders speciaal voor jongeren / jongeren hebben hun eigen kleding/muziek
- verschijnsel: democratisering
 voorbeeld: medezeggenschapsraden/leerlingenraden / referendum / de verlaging van de minimumleeftijd voor het stemrecht / protestbeweging

Opmerking

Alleen als na een verschijnsel een passend voorbeeld volgt, wordt 1 scorepunt toegekend.

41 maximumscore 3

Bij afbeelding 1 hoort 1961.
 Bij afbeelding 2 hoort 1962.
 Bij afbeelding 3 hoort 1989.
 Bij afbeelding 4 hoort 1948.
 Bij afbeelding 5 hoort 1956.

indien vijf antwoorden juist 3
 indien vier antwoorden juist 2
 indien drie of twee antwoorden juist 1
 indien minder dan twee antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

De nieuwe wereldorde (vanaf 1990)

42 maximumscore 2

- (nummer) 3 (= Tsjechië) 1
- (nummer) 5 (= Kroatië) 1

43 A

44 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- voordeel: Luchtvervuiling is een probleem dat meerdere landen treft en kan daarom beter gezamenlijk worden opgelost / is een omvangrijk probleem dat Europese landen beter kunnen aanpakken door samen te werken, omdat ze dan meer middelen tot hun beschikking hebben. 1
- nadeel: Bij samenwerking is veel overleg nodig / kan er onenigheid ontstaan / Samenwerking kost meer tijd/is omslachtiger dan wanneer een land zelf het probleem oplost (waardoor het oplossen van luchtvervuiling minder makkelijk kan verlopen). 1

Door de tijd heen

45 maximumscore 2

Eerst 3, dan 2, daarna 5, vervolgens 1 en ten slotte 4.

Opmerking

Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.

Bronvermeldingen

Alle internetbronnen zijn voor het laatst geraadpleegd op 28 juni 2023.

- bron 1 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022. Gebruikte gegevens afkomstig van: https://www.dbnl.org/tekst/lint011gesc02_01/lint011gesc02_01_0007.php
- bron 2 BG C5/923 (prent), De Nederlandse arbeidersbeweging tot 1918, Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, Amsterdam (geheugen.delpher.nl)
- bron 3 Yury & Sonya Winterberg, Kleine handen in een Grote Oorlog. Verhalen van kinderen in de Eerste Wereldoorlog (Zutphen 2014), pag. 75.
- bron 4 <https://deutsche-schutzgebiete.de/wordpress/versailer-vertrag/>
- bron 5 BG D19/153 (prent), De Nederlandse arbeidersbeweging tot 1918, Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, Amsterdam (resolver.kb.nl)
- bron 6 Twents Dagblad, 10-01-1920 (geraadpleegd via delpher.nl)
- bron 7 Süddeutsche Monatshefte, nummer 7, april 1924 (München), pag.1. (geraadpleegd via zvab.com)
- bron 8 <https://www.thinglink.com/scene/724654990504755200>
- bron 9 Gereformeerd Dagblad De Banier, 11-11-1938 (geraadpleegd via delpher.nl)
- bron 10 <https://i.pinimg.com/originals/f2/db/ed/f2dbedcdf474d898239db2691eb621d.jpg>
- bron 11 Het Nationale Dagblad: voor het Nederlandsche volk, 13-07-1942 (geraadpleegd via resolver.kb.nl)
- bron 12 Gemeente Amsterdam Stadsarchief, 15030/147592
- bron 13 <https://www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/mijn-vader-vertelde>
- bron 14 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022
- bron 15 <https://library.mcmaster.ca/archives/virtualmuseum/mod3-1.html>
- bron 16 De Tijd : godsdienstig-staatkundig dagblad, 23-04-1948 (geraadpleegd via delpher.nl)
- bron 17 Handelingen Tweede Kamer, 95e vergadering, 15 september 1955, pag. 3000s
https://repository.overheid.nl/frbr/sgd/19541955/0000280122/1/pdf/SGD_19541955_0001220.pdf
- bron 18 Gebruikte gegevens afkomstig van: <https://anderetijden.nl/aflevering/318/De-Praagse-Lente> (Hans Renner)
- bron 19 afbeelding 1: <https://www.theatlantic.com/photo/2014/11/the-berlin-wall-25-years-after-the-fall/100845/>
afbeelding 2: <https://constitutingamerica.org/october-28-1962-cuban-missile-crisis-ends-affects-united-states-foreign-policy-for-decades-guest-essayist-joshua-schmid/>
afbeelding 3: <https://www.theatlantic.com/photo/2014/11/the-berlin-wall-25-years-after-the-fall/100845/> (fotograaf: Jockel Finck)
afbeelding 4: https://www.nato.int/cps/en/natohq/declassified_136188.htm
afbeelding 5: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hole_in_flag_-_Budapest_1956.jpg (fotograaf: Mario de Biasi)
- bron 20 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022
- bron 21 Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2022. Gebruikte gegevens afkomstig van: https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vvij5epmj1ey0/vir7bt7o2lsh?ctx=vg09lllgjnhq&tab=1&start_tab0=725